JIŘÍ PERGLER

Sémantické mapy a slovotvorba aneb K polyfunkčnosti deverbativních slovotvorných prostředků ve staré a střední češtině

Semantic maps and word formation or On the multifunctionality of deverbal word-formation forms in Old and Middle Czech

The paper examines the multifunctionality of the word-formation suffixes used in the formation of Old and Middle Czech deverbal nouns and the possibility of using semantic maps to analyze this multifunctionality. This methodology is first briefly introduced, then a semantic map of six onomasiological categories used in the word-formation patterns is presented (based on extensive data from Old and Middle Czech dictionaries and lexical databases), showing which combinations of functions are possible in a single suffix and which are not. The map is compared with maps found in the literature and several methodological issues are discussed.

Key words: multifunctionality, semantic maps, word formation, formant, onomasiological categories, Old Czech, Middle Czech

Klíčová slova: polyfunkčnost, sémantické mapy, slovotvorba, formant, onomaziologické kategorie, stará čeština, střední čeština

1 Úvod

Tématem příspěvku je polyfunkčnost prostředků tvoření deverbativních substantiv[1] ve staré a střední češtině. Touto polyfunkčností rozumíme jev, kdy se jeden slovotvorný formant užívá k tvoření substantiv v rámci různých onomaziologických kategorií.[2] Častější než formanty monofunkční, kterým je např. střdč.[3] *-ant(0)*, jímž se tvoří pouze jména činitelská (srov. jména jako *klamant* ‚podvodník' či *odvolant* ‚odvolávající se strana'), jsou totiž právě formanty polyfunkční, srov. např. střdč. formant *-an(0)*, užívaný pro tvoření jednak jmen činitelských (*pijan*[4]), jednak jmen prostředků (*povijan*), příp. ještě polyfunkčnější formant *-dl(o)*, užívaný ve staré a střední češtině pro tvoření jmen prostředků (*vrtadlo* ‚vrták'), místních (*prádlo* ‚místo, kde se pere'), dějových (*zpěvadlo*

[1] Předmětem našeho zájmu je přesněji řečeno pouze tvoření sufixací nebo konverzí (transflexí), stranou tedy zůstává tvoření, při němž se uplatňuje prefixace a kompozice.

[2] K pojmu onomaziologické kategorie srov. např. Dokulil (1962).

[3] Pro označení „středněčeský" používáme zkratku *střdč.*, pro „staročeský" *stč.*

[4] Význam derivátů explicitně uvádíme pouze v případech, kdy se liší od významu příslušných lexémů v současné češtině.

‚slavnostní zpěv'), nositelů vlastnosti (*visadlo* ‚olověné závaží'), výsledků děje (*tkadlo* ‚tkanina') i činitelských (*buřidlo* ‚buřič').

V příspěvku se pokusíme odpovědět na otázku, zda v uvedené polyfunkčnosti existuje pravidelnost, tj. zda ve staré a střední češtině existují nějaká omezení na možné kombinace funkcí jednoho formantu. Související otázkou metodologickou pak bude, zda je možné a užitečné použít k analýze zkoumané polyfunkčnosti tzv. sémantické mapy.

2 Sémantické mapy

Sémantické mapy jsou teoretický a metodologický nástroj užívaný původně především ve funkcionalistické typologii pro popis polyfunkčnosti prostředků gramatických (srov. zejm. Haspelmath, 2003); mají podobu univerzální sítě funkcí (významů) a vztahů mezi nimi, na níž je možné zobrazovat funkční spektrum jednotlivých jazykových prostředků a tyto prostředky (z různých jazyků, ale i v rámci jednoho jazyka) vzhledem k jejich funkčnímu rozpětí navzájem porovnávat. Teoretickým předpokladem přitom je, že na mapě zachycená struktura vztahů mezi funkcemi odráží vzájemnou kognitivní/sémantickou blízkost těchto funkcí,[5] a mapu je proto možné vztáhnout na všechny jazykové prostředky, které příslušnými funkcemi disponují.

Vztahy mezi jednotlivými funkcemi (na mapě znázorněné spojnicemi) jsou modelovány na základě komparace jazykových prostředků, které se svou funkční distribucí částečně překrývají, a to tak, aby každý prostředek svým funkčním rozpětím vymezoval na mapě souvislou (spojitou) oblast, tj. aby pro každý jazykový prostředek platilo, že je možné se na mapě z jakékoli jeho funkce dostat po spojnicích do jakékoli jeho jiné funkce, aniž by bylo třeba se přitom pohybovat přes funkce, kterými tento prostředek nedisponuje.[6] Teoretickou otázkou pak je, kolik různých prostředků je třeba porovnat, aby bylo možné předpokládat, že mapa není pouze výpovědí o funkční distribuci konkrétních analyzovaných prostředků, nýbrž že je relevantním modelem vztahů mezi danými funkcemi obecně.

---

[5] Jak vyplyne z následujícího výkladu, navzdory tomuto předpokladu nejsou vztahy na sémantické mapě konstruovány na základě kognitivní či sémantické analýzy jednotlivých funkcí, nýbrž na základě empirického zkoumání fungování konkrétních jazykových prostředků. Vzájemná blízkost funkcí tedy není při tvoření mapy apriorním východiskem, nýbrž naopak vlastním závěrem analýzy.

[6] Tato definice nevyžaduje, aby každá z funkcí daného prostředku byla spojnicí přímo propojena s každou další jeho funkcí. Mapa na obr. 1 tak např. připouští i prostředky, které mají všechny tři na ní uvedené funkce, přestože funkce agentu není přímo propojena s funkcí místa. Důvodem je, že kombinace všech tří funkcí vymezuje na mapě souvislou oblast: z funkce agentu se sice do funkce místa nelze dostat přímou spojnicí, lze se tam ovšem dostat po spojnicích přes funkci nástroje, která v dané kombinaci je zahrnuta. Kombinaci agens–místo (bez funkce nástroje) tato mapa naopak nepřipouští, protože o souvislou oblast nejde: při pohybu po spojnicích z funkce agentu do funkce místa se nelze vyhnout funkci nástroje, která ale v tomto případě stojí mimo uvedenou kombinaci.

Zjednodušeně řečeno lze pochopitelně tvrdit, že čím více různých prostředků je při analýze zohledněno, tím spolehlivější mapa je, Haspelmath (2003, s. 217) přitom uvádí, že k tvorbě spolehlivé mapy při mezijazykovém srovnávání obvykle postačuje dvanáct prostředků z vzájemně nepříbuzných jazyků. Vždy ovšem platí, že model zachycený mapou je pouhou (byť věrohodnou) hypotézou, pozitivem této hypotézy je přitom skutečnost, že ji lze v případě její neplatnosti snadno vyvrátit (stačí popsat jediný prostředek, který nemá mapou předpokládanou distribuci funkcí).

Skutečnost, že každý jazykový prostředek musí na mapě vymezovat souvislou oblast, umožňuje vyvozovat ze sémantických map jednotlivé implikace, které mají povahu omezení na možné kombinace funkcí jazykových prostředků (možné jsou jen takové kombinace, které vymezují souvislou oblast, ostatní možné nejsou), díky čemuž mohou sémantické mapy představovat vhodný nástroj pro formulaci odpovědi na otázku položenou v úvodu tohoto příspěvku.

Na oblast slovotvorby aplikuje koncept sémantických map Luján (2010), který se v kroslingvistickém pohledu zabývá tvořením deverbativních substantiv označujících agens, nástroj a místo děje.[7] Na základě analýzy slovotvorných formantů z různých jazyků dospívá autor k podobě mapy zachycené na obr. 1, z níž vyplývá, že v jazycích nemůže existovat formant sloužící k tvoření jmen agentů a jmen míst, který by se zároveň nepoužíval k tvoření jmen nástrojů (srov. pozn. 6). Lujánovým výzkumem se následně inspiruje Gutiérrez Rubio (2013), který uvedené funkce zkoumá na materiálu staré češtiny a dospívá ke stejné podobě mapy, pracuje ovšem s velmi omezeným materiálem, neboť analyzuje pouze šest formantů na základě dat z pouhých dvou staročeských památek.[8]

agens ——— nástroj ——— místo

Obrázek 1 Sémantická mapa dle Lujána (2010)

3 Konstruování mapy

Při konstruování sémantické mapy jsme vycházeli z dílčích výsledků grantového projektu,[9] který je řešen v oddělení vývoje jazyka Ústavu pro jazyk český a v jehož rámci probíhá analýza slovotvorných formantů zastoupených při tvoření deverbativních substantiv[10] ve staré a střední češtině z hlediska onomazio-

[7] Kromě těchto funkcí pracuje autor též s funkcemi síla a prostřednictví, které ovšem na základě analýzy jejich vyjadřování nepokládá za samostatné.

[8] Jde o sufixy *-tel*, *-ář*, *-č*, *-ník*, *-dlo*, *-nicě* a památky DAL (DALV) a KLARBOH (srov. Staročeský slovník, 1968).

[9] Jedná se o projekt GAČR č. 15-00987S *Slovotvorný vývoj deverbativních substantiv ve staré a střední češtině*. Tímto projektem byl podpořen rovněž vznik tohoto příspěvku.

[10] Analyzována jsou pouze substantiva tvořená sufixací nebo konverzí (transflexí), srov. pozn. 1.

logických kategorií, u nichž se jednotlivé formanty uplatňují. Výzkum počítá především[11] s těmito šesti onomaziologickými kategoriemi: 1. jména činitelská, 2. jména prostředků, 3. výsledků děje, 4. nositelů vlastnosti, 5. jména dějová a 6. místní. Materiálovým východiskem jsou pro starou češtinu slovníky dostupné na portálu Vokabulář webový, pro češtinu střední pak Lexikální databáze humanistické a barokní češtiny (Nejedlý a kol., 2010).

Analyzované formanty představují pro tvorbu sémantické mapy vhodný materiál, neboť se jedná o soubor formálních prostředků, které se navzájem funkčně překrývají. Pro vytvoření mapy byly využity popisy celkem 76 formantů,[12] což je výrazně vyšší počet, než který předpokládá Haspelmath jako dostatečný (byť v mezijazykovém pohledu; viz výše), domníváme se proto, že níže představená mapa vypovídá nejen o distribuci těchto zohledněných formantů, nýbrž představuje relevantní hypotézu o možnostech funkční distribuce stč. a střdč. formantů obecně.[13]

Vzhledem k povaze vstupních dat bylo z hlediska chronologického možné postupovat dvěma způsoby – buď brát materiál jako jeden celek, tj. nerozlišovat mezi funkčním využitím formantů ve staré češtině a v češtině střední, nebo tento chronologický rozdíl zohlednit. Rozhodli jsme se pro možnost druhou, protože lépe reflektuje distribuci formantů v jednotlivých časových obdobích, její nevýhodou je pochopitelně ovšem arbitrárnost diachronní hranice (navíc v kombinaci s otázkou doloženosti materiálu). Ukázalo se však, že na výslednou podobu mapy má toto rozhodnutí jen minimální vliv.

Před představením samotné mapy je třeba se ještě zmínit o některých problémech, které její konstruování provázely. Jednak v rámci zmíněného projektu dosud nebyly zanalyzovány všechny formanty, takže nelze vyloučit, že by při zahrnutí těch dosud nezpracovaných bylo nutné podobu mapy modifikovat. Dále jsou ve zkoumaném materiálu zahrnuty i deriváty doložené jen ve slovnících, které nemusejí odrážet skutečnou distribuci formantů v jazyce (může jít o tzv. neústrojné tvoření[14]). Klíčový problém ovšem představuje nejednotnost zpracování materiálu: jednotlivé formanty byly zpracovány různými autory, kteří nepracovali s jednotným pojetím jednotlivých onomaziologických kategorií (přesné

[11] Jak je uvedeno níže, někteří z autorů pracovali též s kategoriemi dalšími. Ty zde v úvahu nebereme, neboť nejsou uplatňovány důsledně v celém zkoumaném materiálu.

[12] Právě tolik formantů bylo v době vytváření mapy v rámci daného projektu již zpracováno (tj. byly zohledněny všechny zpracované formanty).

[13] Na její širší relevantnost (nejen pro zkoumanou sadu prostředků) nepřímo ukazuje (dílčí) shoda s kroslingvisticky podloženou sémantickou mapou Lujánovou (k tomu viz níže) i skutečnost, že lze touto mapou argumentovat při popisu různé míry paradigmatičnosti jednotlivých funkcí substantiv verbálních (verbální substantiva přitom při vytváření mapy zohledněna nebyla), jak ukazujeme v Pergler (v přípravě).

[14] Srov. Staročeský slovník (1968, s. 123).

vymezení těchto kategorií nebylo formulováno[15]), někteří autoři dokonce pracovali i s dalšími kategoriemi nad rámec uvedených šesti. Jelikož je metoda tvorby sémantických map založena na vzájemném porovnávání jazykových prostředků, hrozí, že vzhledem k uvedenému mohlo dojít ke srovnávání nesrovnatelného. Velké množství derivátů je navíc možné interpretovat různými způsoby, což popsaný problém dále prohlubuje. Konečně je třeba zmínit též situaci, kdy je daný formant v některé onomaziologické kategorii zastoupen jen velmi nízkým počtem derivátů, neboť se nabízí otázka, zda existence takových derivátů skutečně odráží funkci daného formantu, nebo zda jde „pouze" o výsledek idiosynkratického sémantického vývoje několika individuálních lexémů.

Vzhledem k uvedeným problémům jsme se rozhodli předpokládat pro daný formant existenci dané funkce pouze tehdy, pokud je v daném období doložena alespoň třemi deriváty. Cílem je přitom nejen eliminace zmíněných idiosynkratických lexémů, ale též případných anomálií vzniklých nejednotným přístupem autorů, neústrojně tvořených izolovaných slovníkových derivátů apod. Tyto problémy ovšem uvedené opatření řeší pochopitelně pouze částečně, jeho nedostatkem je mimo jiné arbitrárnost zvolené hranice.[16]

4 Sémantická mapa onomaziologických kategorií

Výše popsanou metodou jsme vytvořili sémantickou mapu, kterou znázorňuje obr. 2, mapa zachycuje šest uvedených onomaziologických kategorií a vztahy mezi nimi. Lze konstatovat, že mapa je relativně restriktivní, neboť vylučuje řadu logicky možných kombinací onomaziologických kategorií – vyloučeny jsou ty kombinace, které na mapě nevymezují souvislou oblast (viz oddíl 2), např. kombinace děj–místo, činitel–výsledek, místo–činitel–nositel vlastnosti apod.[17] Na otázku položenou v úvodu článku lze tedy odpovědět, že v polyfunkčnosti prostředků tvoření deverbativních substantiv ve starší češtině pravidelnost existuje, distribuce funkcí těchto prostředků není náhodná, neboť existují omezení na možné kombinace funkcí jednoho formantu.

---

[15] Resp. bylo pouze odkazováno na jejich zpracování u Daneše a kol. (1967). Problém ovšem je, že kategorie předpokládané touto monografií jsou modelovány pro tvoření substantiv obecně, nikoli pouze pro tvoření substantiv deverbativních.

[16] Omezení se na funkce reprezentované minimálně třemi deriváty může také teoreticky vést k nutnosti konstruovat na mapě některé vztahy, které by bez tohoto omezení na mapě nebyly, v praxi měl však tento problém na podobu mapy jen minimální vliv.

[17] Otevřenou otázku představuje kombinace děj–činitel. Ve střední češtině totiž existuje formant *-ot(a)*, který se uplatňuje právě u této kombinace, tj. tvoří se jím jména dějová (např. *dřímota*) a jména činitelská (např. *radota* ‚radní'). Je zde ale rozdíl v rodu: zatímco činitelská jména jsou maskulina, dějová jména jsou feminina. Pokud bychom tyto případy interpretovali jako jeden slovotvorný typ, museli bychom na mapě doplnit spojnici mezi kategorie děje a činitele, ovšem vzhledem k tomu, že se jedná pouze o tento jediný prostředek, u kterého existuje zřetelný rodový rozdíl, uvádíme mapu v podobě bez této spojnice.

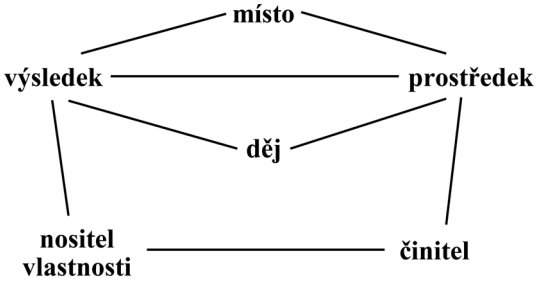

Obrázek 2 Sémantická mapa onomaziologických kategorií

Pro ilustraci níže uvádíme několik příkladů polyfunkčních formantů, z nichž je patrné, že všechny tyto formanty na mapě souvislou oblast vymezují. Příkladem formantu s dvěma funkcemi je formant *-č(0)*, používaný pro tvoření jmen činitelských (*klamač*) a jmen prostředků (*bič*), či formant *-oj(0)*, kterým jsou tvořena jména dějová (*otboj*) a jména výsledků děje (*podboj* ‚zárubeň‘). Příkladem formantu s třemi funkcemi je formant *-b(a)*, používaný pro jména dějová (*honba*), výsledků děje (*hradba*) a prostředků (*piščba* ‚píšťala‘), případně stč. formant *-ák(0)*, uplatněný u jmen činitelských (*žebrák*), prostředků (*lučák* ‚házecí kopí, prak‘) a nositelů vlastnosti (*mrzák* ‚kdo se někomu mrzí, oškliví‘). Mezi formanty s vyšším počtem funkcí pak patří např. formant *-nic(ě)*, jímž jsou tvořena jména výsledků (*kopanicě* ‚prostor v zemi vzniklý kopáním‘), dějová (*pranice*), prostředků (*řěznicě* ‚bednářský nůž‘) i místní (*léhanice* ‚ložnice‘), nebo formant *-ic(ě)*, doložený ve staré češtině u pěti kategorií: jmen prostředků (*stružicě* ‚nástroj na hlazení dřeva‘), činitelských (*rodicě* ‚rodička‘), výsledků (*směsicě* ‚směs‘), dějových (*honicě* ‚hon‘) a nositelů vlastnosti (*střělicě* ‚rostlina, která při dotyku vystřeluje‘). Jednotlivé formanty je možné na mapě přímo zobrazovat a názorně tak jejich funkční distribuci porovnávat, jak je ilustrováno na obr. 3.

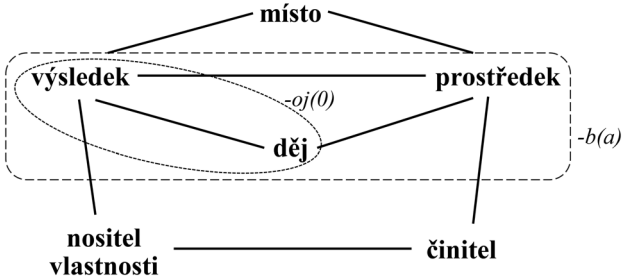

Obrázek 3 Distribuce stč. a střdč. formantů *-oj(0)* a *-b(a)*

Uvedenou sémantickou mapu je možné porovnat s mapou, k níž shodně dospěli Luján (2010) a Gutiérrez Rubio (2013) (srov. oddíl 2). S jistou mírou zjednodušení lze totiž tvrdit, že jejich kategorie agentu a nástroje přibližně odpovídají našim kategoriím činitele a prostředku. Rozdíl mezi oběma mapami spočívá samozřejmě v tom, že zmínění autoři pracují pouze s třemi vybranými kategoriemi oproti našim šesti, zaměříme-li se však na uspořádání těchto tří kategorií, zjišťujeme, že struktura vztahů mezi nimi je v obou případech stejná. V tomto smyslu tak naše práce potvrzuje závěry uvedených autorů. Zajímavé přitom je, že Gutiérrez Rubio (2013) dospívá k uvedené podobě mapy mimo jiné na základě předpokladu, že se stč. formant *-dl(o)* uplatňuje v zásadě[18] pouze u jmen nástrojů a míst. Jak jsme ovšem uvedli v části 2, pracuje autor se značně omezeným materiálem; při konfrontaci s dalšími materiálovými zdroji, které Gutiérrez Rubio nezohledňuje, se přitom ukazuje, že je tento jeho předpoklad mylný: jak jsme doložili v části 1, je formant *-dl(o)* zastoupen u všech šesti onomaziologických kategorií, s nimiž jsme pracovali, a proto z jeho funkční distribuce nelze vyvozovat ty závěry o podobě sémantické mapy, které zmíněný autor vyvozuje.

5 K problematice paradigmatičnosti

V souvislosti s metodologií tvorby mapy je zapotřebí se zmínit ještě o problematice paradigmatičnosti, jejíž míra je u slovotvorných prostředků obecně nižší než u prostředků gramatických (pro něž byly sémantické mapy původně určeny), neboť slovotvorné formanty jsou vždy kombinovatelné pouze s omezeným počtem slovotvorných základů. Jednotlivé formanty mohou totiž vykazovat velké rozdíly v míře paradigmatičnosti (produktivity) mezi jednotlivými onomaziologickými kategoriemi a tyto rozdíly popsaná metodologie v podstatě nezohledňuje, srov. např. formant *-ák(0)*, který je ve střední češtině doložen u 66 jmen činitelských, 44 prostředků, 5 nositelů vlastnosti, 4 výsledků a 1 jména dějového. V tomto případě je kategorie dějového jména eliminována zmíněnou (arbitrární) hranicí minimálně tří dokladů, ostatní kategorie ovšem eliminovány nejsou, a ačkoli je mezi nimi zásadní rozdíl v počtu derivátů, při tvorbě mapy se ke všem těmto kategoriím přistupuje stejně. I když tak uvedená distribuce zřetelně ukazuje na blízkost kategorií činitele a prostředku, nutnost vytvořit mezi nimi na mapě vztah z ní automaticky nevyplývá, protože vymezovat souvislou oblast může daný formant i na variantách mapy bez tohoto vztahu. Zdá se proto, že pro využití sémantických map v oblasti slovotvorby by bylo žádoucí doplnit popsanou metodologii o mechanismus, který by nastíněné rozdíly v míře paradigmatičnosti zohlednil.

[18] S výjimkou problematického derivátu *strašidlo* (srov. Gutiérrez Rubio, 2013, s. 180–181).

S uvedeným problémem souvisí dále skutečnost, že formanty, které jsou v jazyce nejrozšířenější, bývají obvykle zastoupeny u největšího počtu onomaziologických kategorií, a ačkoli se z hlediska systému jedná o formanty nejdůležitější, mají tak tyto formanty na podobu mapy nejmenší vliv. Přitom platí, že i u těchto formantů se mohou výrazné rozdíly v paradigmatičnosti projevovat, srov. např. střdč. formant *-ek(0)*, který je s 444 deverbativními deriváty jedním z nejvíce zastoupených formantů a který se sice vyskytuje u všech šesti onomaziologických kategorií, ovšem více než v 87 % případů se jedná o jména výsledků či jména dějová. Opět zde tedy pozorujeme blízkost dvou kategorií, která není při tvorbě mapy přímo zohledněna.

Na druhou stranu je ovšem k uvedeným příkladům možno uvést, že oba zmíněné vztahy, tj. jak vztah mezi činitelem a prostředkem, tak vztah mezi dějem a výsledkem, námi konstruovaná sémantická mapa zachycuje. Informace o nich se do ní sice od formantů *-ák(0)* a *-ek(0)* nedostaly, dostaly se tam ovšem od formantů jiných, srov. např. distribuci formantů *-č(0)* a *-oj(0)* uvedenou v oddílu 4. Je tedy možné, že nastíněné příklady představují problém pouze teoretický a že při analýze dostatečného množství formantů tento problém v praxi nenastává.

6 Závěr

V příspěvku jsme se zabývali polyfunkčností prostředků, jimiž se ve staré a střední češtině tvořila deverbativní substantiva, a hledali jsme odpověď na otázku, zda pro tuto polyfunkčnost platí nějaká pravidla. Ukázali jsme, že jednotlivé onomaziologické kategorie, které se při tomto tvoření uplatňují, je možno zachytit pomocí sémantické mapy, která je relevantní hypotézou o možných kombinacích těchto kategorií u jednotlivých polyfunkčních formantů. Mapa je přitom relativně restriktivní, tj. řadu potenciálních kombinací kategorií vylučuje jakožto empiricky nemožnou. Na uvedenou otázku jsme tak odpověděli, že distribuce kategorií u jednotlivých formantů není náhodná, nýbrž systematická, tuto systematičnost pak uvedená sémantická mapa popisuje. Tato mapa zároveň odpovídá předpokladům, které uvádějí Luján (2010) a Gutiérrez Rubio (2013), zachycuje ovšem více kategorií.

Zmínili jsme ovšem i problémy, které jsou s konstruováním představené mapy spojeny. Tím nejpodstatnějším je nekoherentní analýza jednotlivých formantů, která je důsledkem nedostatečného vymezení jednotlivých onomaziologických kategorií a skutečnosti, že byly různé formanty zpracovány různými autory. Další problém pak představuje fakt, že podklady k analýze zahrnovaly rovněž materiál, který nemusí zohledňovat skutečný stav jazyka (slovníkové doklady). Vzhledem k těmto problémům, ale např. také vzhledem k otázce doloženosti, která představuje problém pro jakýkoli diachronní výzkum, by bylo uvedenou hypotézu vhodné ověřovat dalším výzkumem.

Z hlediska metodologického jsme se konečně věnovali i otázce paradigmatičnosti slovotvorných prostředků a zvažovali jsme vhodnost doplnění metody tvoření mapy o mechanismus, který by zohledňoval její různou míru vzhledem k jednotlivým onomaziologickým kategoriím.

LITERATURA

DANEŠ, F. – DOKULIL, M. – KUCHAŘ, J. a kol. (1967): *Tvoření slov v češtině 2: Odvozování podstatných jmen*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

DOKULIL, M. (1962): *Tvoření slov v češtině 1: Teorie odvozování slov*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

GUTIÉRREZ RUBIO, E. (2013): Agents and instruments in Old Czech nominal word formation. *Linguistica Brunensia*, 61, s. 173–183.

HASPELMATH, M. (2003): The geometry of grammatical meaning: Semantic maps and cross-linguistic comparison. In: M. Tomasello (ed.), *The new psychology of language*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum, s. 211–242.

LUJÁN, E. R. (2010): Semantic maps and word formation: Agents, Instruments, and related semantic roles. *Linguistic Discovery*, 8, s. 162–175.

NEJEDLÝ, P. a kol. (2010): *Lexikální databáze humanistické a barokní češtiny* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR. Cit. 2016-12-12. <https://madla.ujc.cas.cz/>.

PERGLER, J. (v přípravě): K funkčnímu využití verbálních substantiv ve staré a střední češtině.

Staročeský slovník: Úvodní stati, soupis pramenů a zkratek (1968). Praha: Academia.

Vokabulář webový. Verze 1.1.1. Oddělení vývoje jazyka Ústavu pro jazyk český AV ČR. Cit. 2016-12-12. <http://vokabular.ujc.cas.cz/>.

Ústav pro jazyk český AV ČR
Valentinská 1, 116 46 Praha 1
pergler@ujc.cas.cz